

ظریف: کنگره تحریم جدید اعمال کند همه توافقات از بین می‌رود

وزیر امور خارجه ایران در مصاحبه با یک مجله آمریکایی گفت در صورتی که کنگره آمریکا اقدام به اعمال تحریم‌های جدیدی علیه ایران بکند همه توافقات خواهد مرد.

وزیر امور خارجه ایران در مصاحبه با یک مجله آمریکایی گفت در صورتی که کنگره آمریکا اقدام به اعمال تحریم‌های جدیدی علیه ایران بکند همه توافقات خواهد مرد.

به گزارش خبرگزاری فارس، «محمد جواد ظریف» وزیر امور خارجه ایران 7 دسامبر [شنبه 16 آذر] مصاحبه مفصلی را با مجله تایم انجام داد. این مصاحبه توسط «رایین رایت» نویسنده و متخصص امور ایران انجام شد که به موضوعات مختلفی اشاره دارد.

در ادامه سوالات و جواب‌های این مصاحبه ارائه می‌شود.

سوال: بزرگترین اختلافات میان ایران و شش قدرت بزرگ در رسیدن به یک توافق دائمی چه بود؟ مهمترین موضوعات و موانع چه بوده است؟

پاسخ: چندین موضوع وجود دارد. اول حذف تمامی تحریم‌ها چه تحریم‌های شورای امنیت و چه تحریم‌های ملی و چندجانبه خارج از سازمان ملل است و دوم این موضوع که ایران دارای یک برنامه غنی‌سازی باشد.

دو عنصر برای توافق نهایی وجود دارد. اینکه چگونه ما توافق نهایی را شکل دهیم که شامل تمامی این عناصر باشد موضوع مذاکرات بوده است. دو عضو دیگر، روسیه و چین، ممکن است نگرانی‌هایی داشته باشند اما آنها اطمینان بیشتری درباره ماهیت صلح‌آمیز برنامه هسته‌ای ما دارند.

سوال: پس موانع‌ها چه هستند؟

جواب: من هیچ موانعی نمی‌بینم. بلکه من معتقدم که این سرراست است. ما می‌توانیم به یک توافق برسیم اما برخی زمینه‌ها هستند که سخت‌تر از دیگر زمینه‌ها هستند. یکی از زمینه‌ها ممکن است این باشد که چگونه می‌توانیم این اطمینان را حاصل کنیم که [سایت تولید آب سنگین] اراک صلح‌آمیز باقی خواهد ماند. این قصد ما است که این سایت منحصرأ صلح‌آمیز باقی بماند اما چگونه ما اطمینان‌های لازم را فراهم کنیم که این صلح‌آمیز باقی بماند یکی از زمینه‌های سخت‌تر است.

سوال: چرا شما به اراک نیاز دارید؟

پاسخ: چرا ما به اراک نیاز داریم؟ چون ما به تولید رادیوایزوتوپ‌ها برای مقاصد درمانی نیاز داریم و حتی اراک به تنهایی نیز برای ما کافی نیست. این فناوری است که برای ما فراهم شده است. برخی معتقدند که ما این فناوری را انتخاب کردیم چون گزینه‌های دیگری را فراهم می‌کند. این اشتباه بدی است.

شما اینگونه می‌بینید که باید به برنامه هسته‌ای ایران از دیدگاه انکار دیده شود، واقعیتی که ایران از دسترسی به فناوری منع شود و ما تلاش داریم از به هر چیزی که برای ما فراهم شده استفاده کنیم و این فناوری برای ما فراهم شده است و دیگر فناوری‌ها فراهم نشده است و ما سرمایه‌گذاری زیادی در زمینه منابع انسانی و در زمینه منابع مواد انجام دادیم و ما تقریباً به پایان بازی دستیابی به راکتور تحقیقاتی برای عملیاتی شدن به صورت واقعی دست یافته‌ایم. بنابراین در این بازی خیلی دیر است که برخی بیایند و به ما بگویند که ما نگرانی‌هایی داریم که بدان توجه نشده است. ما باید راه‌حل‌ها را بیابیم. ما معتقدیم که راه‌حل علمی برای این وجود دارد و ما آماده‌ایم که آن را مورد بررسی قرار دهیم که این یکی از سخت‌ترین موضوعات خواهد بود.

سوال: آیا شما تمایل داریم که سطحی از غنی‌سازی را بپذیرید که فقط برای تاسیساتی است که ایران ساخته است؟

پاسخ: ما اقداماتی را خواهیم پذیرفت که این اطمینان را ایجاد کند که برنامه هسته‌ای ما منحصرًا صلح‌آمیز باقی خواهد ماند اما بقیه باید با حسن نیت در مذاکرات تصمیم‌گیری شود. ما هیچ قصدی برای تولید تسلیحات یا برنامه‌هایی برای مواد قابل شکافت نداریم ما این موضوع را در منافع خود یا در دکترین امنیتی خود نمی‌بینیم.

سوال: چشم‌اندازها در این باره که ایران بخشی از گفت‌وگوهای ژنو درباره سوریه خواهد بود، چیست؟

پاسخ: اگر ایران بدون پیش‌شرط دعوت شود آنگاه ایران در این گفت‌وگوها مشارکت خواهد کرد. من معتقدم آنها در صورتی ایران را دعوت خواهند کرد که تمایل داشته باشند دست‌های کمک دهنده‌ای را برای یافتن راه‌حلی در تراژدی سوریه داشته باشند و اگر تصمیم بگیرند که ایران را دعوت نکنند به زیانشان خواهد بود. ایران معتقد است آن چیزی که در سوریه در حال روی دادن است تأثیر بزرگی بر آینده منطقه ما و آینده فراتر از منطقه خواهد داشت. چون ما معتقدیم در صورتی که اختلافات فرقه‌ای که برخی در تلاش برای دمیدن آن در سوریه هستند به مهمترین موضوع تبدیل شود، آنگاه این موضوع دیگر هیچ مرزی نمی‌شناسد و به آن سوی مرزهای سوریه خواهد رفت و به آن سوی مرزهای این منطقه کشیده می‌شود و شما می‌توانید تأثیرات آن را در خیابان‌های اروپا و آمریکا نیز ببابید.

سوال: آیا شما یا هر دیپلمات ایرانی دیگر درباره موضع ایران درباره سوریه با دیپلمات‌های آمریکایی صحبت کرده است؟

پاسخ: نه این کار را انجام نداده‌ایم به جز یک اشاره بسیار بسیار مختصر در اولین دیدار من با «جان کری» وزیر امور خارجه آمریکا به این موضوع پرداخته شد.

سوال: آیا فکر می‌کنید این موضوع امکان‌پذیر باشد که طرف‌های مختلف درگیری سوریه و گروه‌های خارج نشین این درگیری بتوانند زمینه‌ای مشترک بیابند؟

پاسخ: این به مردم سوریه ارتباط دارند که در این باره تصمیم‌گیری کنند. ما فقط می‌توانیم کمک کنیم و من فکر نمی‌کنم که ایران مانعی برای یک راه‌حل سیاسی در سوریه باشد. ما منافع زیادی در کمک کردن به روند در جهتی صلح‌آمیز، داریم. ما قانع شده‌ایم کاملاً قانع شده ایم که هیچ راه‌حل نظامی در سوریه وجود ندارد و نیاز به یافتن راه‌حلی سیاسی در سوریه وجود دارد. در صورتی که بخواهیم از ایجاد یک خلأ جلوگیری کنیم، انواع نتایجی که ما در حال صحبت کردن درباره آن هستیم و منظور من این است در صورتی که بخواهید از افراطی‌گری در این منطقه ممانعت کنید، در صورتی که بخواهید مانع از آن شوید که سوریه به منطقه‌ای برای پرورش افراطی‌گری شود که از سوریه به طور اساسی به عنوان سکویی برای حمله به دیگر کشورها نظیر لبنان، عراق، اردن، عربستان سعودی و حتی ترکیه استفاده شود، این کشورها مستعد موجی از افراطی‌گری است که می‌تواند ریشه‌های خود را در سوریه بیابد. ادامه این تراژدی در سوریه می‌تواند تنها به ایجاد زمینه‌ای بهتر برای افراطی‌هایی شود که از این موضوع به عنوان توجیه و فراهم کردن زمینه برای فعالیت‌های مشابه در دیگر مناطق استفاده می‌کنند.

سوال: آیا ایران قصد دارد طرف «بشار اسد» [رئیس جمهور سوریه] را بگیرد؟

پاسخ: ما طرف ثبات و راه‌حل در سوریه را می‌گیریم. اما در پایان، ما قصد نداریم تصمیم بگیریم که چه کسی در سوریه حکمرانی می‌کند این مردم سوریه هستند که باید تصمیم بگیرند. ما پیشنهاد داده‌ایم که ما نباید نقشی را ایفا کنیم که مردم سوریه باید آن را ایفا کنند.

سوال: ما شنیده‌ایم که شما همچنان با مواضع سختی در [میان کشورهای] خلیج [فارس] مواجه هستید و عربستان سعودی حتی نخواست به شما دیدار کند.

پاسخ: استقبال خوبی از من از سوی تمامی کشورهای حاشیه خلیج فارس که من [در سفر اخیر] از آن دیدار کردم، به عمل آمد. من مذاکرات بسیار مثبتی درباره موضوعات منطقه‌ای داشتم. واقعیت آن است که تمامی آنها از توافقنامه ژنو استقبال کردند و حقیقت آن است که تمامی آنها این توافقنامه را برای توسعه امنیت و همکاری در منطقه مثبت تلقی کردند. واقعیت آن است که تمامی آنها انتظار فصلی جدید در روابط میان ایران و کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس دارند و این برای من بسیار دلگرم کننده است.

درباره عربستان سعودی، من به آنها اشاره داشتم که آماده رفتن به عربستان سعودی هستم. دیدارها سازماندهی شده بوده اما مشکلی با دیدارها بوجود آمد. ما نتوانستیم همه دیدارهایی که باید انجام می‌شد را سازماندهی کنیم. [بنابراین] ما تصمیم گرفتیم در زمانی که مناسب‌تر است به آنجا برویم. این به معنای اختلاف سیاسی میان ایران و عربستان سعودی نیست. ما هم اکنون اختلافاتی داریم. در هر خانواده‌ای شما اختلاف دیدگاه دارید حتی بین خواهران و برادران. و ما همه دارای این اختلافات هستیم. موضوعاتی هستند که ما دیدگاه‌های متفاوت، رویکردهای مختلف، استراتژی‌های مختلف و تاکتیک‌های مختلف داریم. این بدان معنا نیست که آنها آماده دیدار با من نبودند.

سوال: اما شما به تعمیق فاصله فرقه‌ای در منطقه‌ای که اختلافات میان ایران و عربستان سعودی به آن شکل داده، اشاره کردید.

پاسخ: ما هر دو دارای افرادی از هر دو فرقه [شیعه و سنی] در میان مردم خود هستیم و این به نفع ما است که مانع این شده و روابط صمیمی و برادرانه میان گروه‌های مختلف اسلامی داشته باشیم. بنابراین برای ایران و عربستان سعودی مهم و بسیار چشمگیر است تا به تفاهم مشترکی درباره چگونگی ممانعت از این موضوع و عدم شکل دادن به این اختلافات مذهبی برسیم.

سوال: شما در داخل با چه مخالفت‌هایی درباره توافق ژنو مواجه شدید؟ و شما چه اقدامی در این باره انجام دادید؟

پاسخ: مهمترین مخالفتی که در اینجا بوده ناشی از فقدان اعتماد است چون ما یک گذشته‌ای که بتوان بر آن [اعتماد] را بسازیم نداشتیم. یک مانع روانی برای فعل و انفعال وجود داشت که ما باید بر آن فائق آییم. دلیل اصلی برای مخالفت آن بود که آنها معتقدند که غرب و بویژه آمریکا صادق نیست و به دنبال دستیابی به یک توافق نیست. آنها معتقدند که آنها [آمریکا] تلاش می‌کنند تا از مکانیزم مذاکرات برای منحرف کردن روند و یافتن بهانه‌ای جدید استفاده کنند و برخی اظهاراتی که بیرون از واشنگتن مطرح می‌شد نیز به آنها هر دلیلی را برای نگران شدن می‌داد. هم اکنون می‌دانیم که واشنگتن در حال تغذیه حوزه‌های انتخاباتی مختلف است و در تلاش برای مخاطب قراردادن این حوزه‌ها است. اما در ایران اینطوری نیست. ما معتقدیم که دولت آمریکا باید به کلمات خود پایبند باشد و باید به آن چیزی که در ژنو اعلام کرده چه بر روی کاغذ و چه در مذاکراتی که انجام شده متعهد باشد.

سوال: بعد از همه این مذاکرات، آیا شما چشم اندازی برای همکاری با آمریکا در دیگر موضوعات از جمله افغانستان متصور می‌شوید؟

پاسخ: ما باید منتظر بوده و شاهد باشیم که آیا رفتاری که در این شرایط از مذاکرات و اجرای توافقات درباره موضوع هسته‌ای انجام شده اعتماد لازم برای حرکت در دیگر زمینه‌ها را فراهم خواهد کرد یا خیر.

سوال: آیا هم اکنون هیچگونه اختلافی میان ایران و آمریکا و پس از گفت‌وگوهای ژنو و پس از آنکه روند آغاز شده، وجود دارد؟

پاسخ: اگر به این عنوان که این مذاکرات را برای ایجاد اعتماد بدانیم، معتقدم که در این روند بسیار موفق نبوده است چون مذاکرات با اظهارات عمومی همراه بود که تفاوت چندانی با اظهاراتی که پیش از گفت‌وگوها انجام می‌شد، نداشت. اساساً امروز و در این زمان مذاکرات محرمانه‌ای وجود ندارد و همه چیز در فضایی باز انجام می‌شود. شما نمی‌توانید شنوندگان خود را انتخاب کنید و این یکی از زیبایی‌ها جهانی سازی و یکی از خطرات جهانی سازی است. زمانی که «جان کری» وزیر امور خارجه در کنگره آمریکا صحبت می‌کند افراد بسیار محافظه‌کار در ایران نیز صحبت‌های وی را می‌شنوند. بنابراین این بسیار مهم است که درباره چیزی که می‌گوییم مراقب باشیم چون دیگران نیز می‌شنوند و نتایج خود را برداشت می‌کنند.

سوال: در صورتی که کنگره آمریکا تحریم‌های جدیدی را علیه ایران اعمال کند حتی اگر این تحریم‌ها طی شش ماه عملی نشود، چه اتفاقی خواهد افتاد؟

پاسخ: همه توافق می‌میرد. ما دوست نداریم که تحت اکراه و اجبار به مذاکره بپردازیم و در صورتی که کنگره تحریم‌های جدیدی را اعمال کند این نشان از فقدان جدیت و فقدان تمایل برای دستیابی به راه‌حل از سوی آمریکا است. من از پیچیدگی‌های داخلی و موضوعات مختلف درون آمریکا آگاه هستم اما برای من این توجیه‌پذیر نیست. من پارلمان دارم و پارلمان من نیز در صورت شکست مذاکرات قوانین مختلفی را اعمال خواهند کرد. در حال حاضر ما تلاش می‌کنیم که از اعضای پارلمان خود بخواهیم که مانع از این کار بشوند. دولت آمریکا ممکن است موفق نشود. اگر ما تلاش نکنیم بنابراین ما نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم که طرف دیگر قبول کند که ما درباره این روند جدی هستیم.

سوال: چه چیزی می‌توانید درباره مذاکرات محرمانه‌ای که از مارس گذشته آغاز شده، بگویید؟

پاسخ: من می‌توانم بگویم که این موضوع را در حاشیه نشست 1+5 و با کشورهای مختلف آغاز کردیم اما با تمامی کشورهایی که بوده ما روابط دیپلماتیکی عادی داریم. ممکن است این موضوع زمانی که شامل آمریکا شود جذابتر باشد. این [مذاکرات] بسیار پیشتر آغاز شده باشد. شاید از سه سال پیش. مذاکره‌کننده هسته‌ای ما در آن زمان، دکتر [سعید] جلیلی با «بیل برنز» [معاون وزارت خارجه آمریکا] در حاشیه نشست ژنو دیدار داشته است و پس از آن مذاکرات محرمانه و علنی میان ایران و آمریکا در حاشیه و در خود مذاکرات 1+5 بوده است. این موضوعات اتفاق افتاده و معتقدم که نتایج مثبتی داشته است.

سوال: آیا این موضوع نشست ژنو را تسهیل کرد؟

پاسخ: من معتقدم در صورتی که مذاکرات دوجانبه میان ایران و کشورهای مختلف گروه 1+5 نبوده نتایج مثبتی حاصل نمی‌شد. نشست‌های رسمی میان ایران و شش کشور و «کاترین اشتون» [مسئول سیاست خارجه اتحادیه اروپا] معمولاً بسیار رسمی است. اگر شما بخواهید که به توافقی برسید نیاز دارید که با تمامی این کشورها به صورت جداگانه و دست جمعی صحبت کنید. بنابراین ما با تمامی کشورهای 1+5 به صورت جداگانه دیدار کردیم. اما همانطور که بود، گفت‌وگو با فرانسه، روسیه یا حتی انگلیس تعامل بزرگی برای ما به شمار نمی‌آمد. اما برای آمریکا این موضوع متفاوت بود و مذاکرات ما با آمریکا در حاشیه نشست 1+5 برای خود داستانی بود.

سوال: آیا این مذاکرات محرمانه هنوز وجود دارد؟

پاسخ: زمانی که همکاران من به وین بروند ممکن است مذاکرات جانبی با آمریکا وجود داشته باشد و این ارتباط بسیار مهمی است. آمریکا احتمالاً مهمترین بازیگر است چون تحریم‌های زیادی علیه ایران اعمال کرده که از دیگاه ما بیشتر آنها یا همه آنها غیر قانونی است. اما با این وجود تحریم‌های زیادی وجود دارد، تحریم‌های زیادی علیه کشورهای مختلفی که با ما تجارت می‌کنند اعمال شده و این دلیل آن است که باید اقدامات بیشتر انجام شود. [آمریکا] در قطعنامه، اقدامات زیادی برای ایجاد

مشکل انجام داده و بنابراین باید اقدامات زیادی برای حل مشکل انجام شود بنابراین نیاز است که ایران و آمریکا مذاکرات زیادی داشته باشند.

سوال: آیا [توافق] ژنو بدون مذاکرات محرمانه با آمریکا حاصل می‌شد؟

پاسخ: خوب، در صورتی که در حاشیه نشست 5+1 با اعضای مختلف و بویژه آمریکا درباره موضوعات مختلف مذاکره نمی‌کردیم قادر به رسیدن به یک توافق نبودیم.